

НсраУ

**ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ З ПЕДАГОГІЧНОЮ
ПРАКТИКОЮ
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Л. Г. Кайдалова, О. О. Романовська, Н. В. Науменко

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ З ПЕДАГОГІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ

Методичні рекомендації до самостійної роботи для
аспірантів

Харків
НФаУ
2021

УДК
К-15

*Рекомендовано ЦМК Національного фармацевтичного
університету (протокол № 5 від 14.06.2021 р.)*

Рецензенти: *Штефан Л.А.* – доктор пед. наук, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Кайдалова Л. Г., Романовська О. О., Науменко Н. В.,

Педагогіка вищої школи з педагогічною практикою : метод. рек. до самостійної роботи для аспірантів / Л.Г. Кайдалова, О. О. Романовська, Н. В. Науменко,– Х.: Вид-во НФаУ, 2021. – 29 с.

У методичних рекомендаціях представлено основні положення та вимоги щодо організації, змісту самостійної роботи аспірантів .

Матеріал подано відповідно до навчальної програми з педагогіки вищої школи з педагогічною практикою для аспірантів. Завдання складені з урахуванням вимог до формування професійної компетентності аспірантів phd.

Методичні рекомендації призначені для аспірантів спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація», «Фармація».

УДК 371. 100

© Кайдалова Л. Г.
Романовська О. О.
Науменко Н. В., 2021
© НФаУ, 2021

ПЕРЕДМОВА

Одним із чинників підвищення якості вищої професійної освіти – раціональне планування і сучасні підходи до організації освітнього процесу в умовах закладу вищої освіти, що зумовлює актуальність вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи з педагогічною практикою» в системі підготовки аспірантів phd спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» освітньої програми «Фармація».

Аспіранту важливо усвідомлювати, що залучення його до самостійної роботи над матеріалом навчальної дисципліни є умовою формування особистості як майбутнього фахівця.

У період сучасності на значущість самостійної діяльності тих, хто навчається в освітньому просторі України, вказують положення вітчизняних законодавчих, нормативно-правових документів. Так, «Національна стратегія розвитку освіти на період 2021-2031 рр.» націлює освітян на усвідомлення необхідності переходу від суспільства знань до суспільства життєво компетентних громадян, що вимагає від випускника не лише глибоких теоретичних знань, а і здатності самостійно застосовувати їх у нестандартних, постійно змінюваних життєвих та професійних ситуаціях.

За Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014, поняття «компетентність» визначається як динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Засобом формування низки компетентностей здобувачів вищої освіти під час вивчення ними дисципліни «Педагогіка вищої школи з педагогічною практикою» виступає позааудиторна самостійна робота (СРС). Організація СРС створює умови для зародження самостійної думки, пізнавальної активності здобувача освіти.

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Науковці зауважують, що СРС є одним з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом й планується, виконується згідно завдань викладача і під його керівництвом, але без його безпосередньої участі. Аналіз наукової літератури дозволяє окреслити такі основні функції СРС: розвиваюча та самоосвітня, інформаційно-навчальна, дослідницька.

Виконання здобувачем вищої освіти позаадиторної самостійної роботи з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи з педагогічною практикою» передбачає роботу з реконструктивно-варіативними, частково-пошуковими, творчо-дослідницькими завданнями.

Зауважимо, що до реконструктивно-варіативних завдань відносяться: повторення лекційного матеріалу, доробка і оформлення лекційних записів, робота з книгою (навчальною літературою); підготовка до практичних занять, до контролю засвоєння змістових модулів, до підсумкового модульного контролю; конспектування питань, які слід вивчити самостійно.

Слід мати на увазі, що самостійна робота з книгою сприяє:

- ясному і чіткому усвідомленню аспірантом основних понять і суджень, основних умовиводів, що містяться в прочитаній книзі, умінню розібратися в доказах, що підтверджують цінність тих чи інших положень автора;
- достатньому розумінню аспірантом доречності й доцільності наведених у книзі прикладів та ілюстрацій, що пояснюють доказовість і висновки автора, а ще краще, якщо він зуміє за асоціацією знайти до цих висновків додаткові приклад і пояснення з свого власного досвіду:
- вмінню відділити від основних тверджень і доказів ті додаткові дані, що не відіграють важливої ролі й мають другорядне значення;
- здатності аспіранта критично розбиратися у змісті книги, визначати своє ставлення до неї в цілому, давати її загальну оцінку й характеристику, будувати правильні висновки.

Самостійно працюючи над навчальною літературою, аспірант вчиться аналізувати явища і процеси, правильно встановлювати зв'язки і взаємовідношення між ними, підходити до питання з різних боків, доходити до

пізнання істотних ознак, до глибокого розкриття суті явищ і подій, до самостійного засвоєння найважливіших положень науки.

Конспектування питань, які слід вивчити самостійно передбачає підготовку конспекту, що є складним записом змісту вихідного тексту, що включає в себе запозичення (цитати) найбільш примітних місць у поєднанні з планом джерела, а також стислий аналіз записаного матеріалу та висновки по ньому. Обсяг конспекту у середньому може складати 3-4 сторінки друкованого тексту. Конспект дається для попередньої перевірки викладачу. Після усунення зроблених їм зауважень конспект подається на кафедру і може бути використаним у роботі іншими аспірантами.

Евристичний (частково-пошуковий) різновид організації СРС передбачає використання проектної діяльності, вирішення конкретних ситуацій, кросвордів та ситуаційних завдань; участь у дидактичних іграх; складання та вирішення різнорівневих тестів; роботу з опорними конспектами лекцій; розробку розумових карток, підготовку анотацій, рецензій й дайджестів тощо.

Готуючи анотацію (коротку узагальнювальну характеристику книги, статті, рукопису) здобувачу освіти необхідно уважно перечитати книгу, з'ясувати, кому вона адресована, з якою метою її можна використати. Працю потрібно оцінити з погляду її науковості, логічної послідовності, актуальності питань чи проблем.

Під час підготовки рецензії (критичної оцінки праці, відгуку про неї) аспірантам необхідно висловити міркування про прочитане загалом і його найважливіші деталі, застосовуючи науково обґрунтовані доведення, факти, пояснення. Рецензії здебільшого мають характер висновків, узагальнень, оцінки прочитаного. Можна давати оцінку книги чи статті загалом або окремих її розділам, частинам, роблячи наприкінці узагальнення.

Під час підготовки дайджесту (короткого, стислого викладу питання чи проблеми з різних джерел, тобто короткого огляду якогось питання теми на 2-3 сторінки), важливо використовувати думки, судження, оцінки різних авторів із різних джерел. Це можуть бути статті з журналів, тижневиків. У дайджесті слід зазначити авторів статті, назву журналу, навести анотацію, зробити висновок щодо практичної значущості.

Творчо-дослідницький підхід до організації СРС, в основному, реалізується завдяки науково-дослідницькій роботі (НДР) аспіранта, що

вважається важливим засобом підвищення якості формування особистості майбутніх фахівців, тому що вона:

- важливе джерело поповнення наукових закладів науковими співробітниками;
- формує навички наукового мислення, сприяє оволодінню методами набуття знань з фундаментальних й спеціальних дисциплін;
- фактор всебічного розвитку творчих та інтелектуальних якостей, виховання соціально активної особистості;
- шлях поглиблення знань аспірантів, розширенню їх кругозору, підвищення пізнавальної активності в навчальній діяльності;
- допомагає аспірантам розумно, раціонально використовувати час, учить зібраності, цілеспрямованості, відповідальності;
- розвиває мислення, формує вміння логічної аргументації, сприяє оволодінню методами пізнання;
- надає можливість оволодівати навичками самостійної пізнавальної діяльності.

Аспірантам важливо ознайомитися з психофізіологічними основами розумової праці, технікою її наукової організації. Кожний аспірант повинен вміти раціонально організовувати свою навчальну діяльність, працюючи над виконанням СРС. Важливим є вміння скласти план своєї роботи, чітко визначити її послідовність. Необхідно, щоб план самостійного навчання був реальним і його виконання призводило до плідних наслідків у навчальному процесі.

Рекомендується виконувати СРС в означеній послідовності відповідно до наступних етапів:

1. Оформлення завдання на виконання СРС.
2. Підбір, вивчення та конспектування опублікованих та інших інформаційних матеріалів з питань СРС.
3. Підготовка (написання та ілюстрування) проекту звіту з СРС.
4. Представлення керівникові проекту звіту з СРС і остаточне узгодження з керівником всіх необхідних питань по формі і змісту цього звіту.
5. Оформлення остаточного (узгодженого з керівником) варіанту звіту з СРС.
6. Представлення керівникові кінцевого варіанту звіту з СРС.

Слід зауважити, що навчальній і науково-дослідній роботі аспірантів з проблем дисципліни «Педагогіка вищої школи з педагогічною практикою» притаманні значні можливості для формування творчої особистості майбутнього фахівця. Ті аспіранти, які постійно беруть участь у різних формах науково-дослідної роботи у процесі здійснення СРС з навчальної дисципліни, отримують більш ґрунтовну підготовку для продовження наукових досліджень (написання дисертаційної роботи).

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		
		Денна форма	Вечірня форма	Заочна форма
1	Тема 1. Установча конференція	-	-	6
2	Тема 2. Загальна характеристика освітнього процесу та його організація	4	4	7
3	Тема 3. Форми і методи навчання у закладі вищої освіти	6	6	9
4	Тема 4. Сучасні освітні технології	6	6	8
5	Контроль засвоєння змістового модуля 1	4	4	4
6	Тема 5. Навчально-методична робота в системі педагогічної діяльності викладача	8	8	8
7	Тема 6. Професійна педагогічна діяльність викладача вищої школи	6	6	8
8	Тема 7. Педагогічна майстерність викладача ЗВО	6	8	8
9	Тема 8. Підсумкова конференція і захист практики	6	8	8
10	Контроль засвоєння змістового модуля 2	2	2	4
11	Підсумковий модульний контроль	-	-	2
Усього годин		48	48	72

3. ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 1. Установча конференція

Завдання для СРС:

1. Підготувати повідомлення про нормативно-правове забезпечення освітнього процесу України.
2. Підготувати повідомлення з презентацією «Організація освітнього процесу у закладах вищої освіти провідних країн світу» (за вибором аспіранта)
3. Схарактеризувати особливості становлення, розвитку та сучасних тенденцій вищої освіти в Україні.
4. Ознайомитися з загальними положеннями та звітною документацією педагогічної практики.

Контрольні питання:

1. Охарактеризуйте основні елементи Закону України «Про вищу освіту». Виділіть основні моменти.
2. Охарактеризуйте загальні положення педагогічної практики.

Список рекомендованих джерел

1. Вхідження національної системи вищої освіти в європейський простір вищої освіти та наукового дослідження: моніторингове дослідження : аналіт. звіт / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. Фонд досліджень освітньої політики» ; кер. авт. кол. Т. В. Фініков. – Київ : Таксон, 2012. – 55 с.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Кайдалова, Л. Г. Професійна підготовка майбутніх фахівців фармацевтичного профілю у вищих навчальних закладах : монографія / Л. Г. Кайдалова. – Харків : НФаУ, 2010. – 364 с.
4. Кіржнер, Л. О. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Л. О. Кіржнер, Т. І. Лепейко. – Харків : ХНЕУ, 2006. – 96 с.
5. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ : Пед. думка, 2016. – 448 с.

6. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnistu-vishchikh-navchalnikh-zakladakh/4688> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
7. Педагогічна практика аспірантів : метод. рек. для аспірантів / В. П. Черних [та ін.]. – Харків : НФаУ, 2012. – 24 с.
8. Перелік наукових спеціальностей [Електронний ресурс] : наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14.09.2011 р. № 1057 (зі змінами). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1133-11> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
9. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : закон України» від 01.07.2014 р. № 1556-VII. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
10. Сайт «Аспірант України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mi/intranet/aspirant.com.ua/> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
11. Таланова, Ж. В. Підходи до розроблення галузевих рамок кваліфікацій в Європейському просторі вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://212.111.196.8:8081/dlc/24_25102013/talanova (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
12. Татур, Ю. Г. Высшее образование: методология и опыт проектирования. [Электронный ресурс] : учеб.-метод. пособие. – Режим доступа: <http://lib.rus.ec/b/365203/read> (дата обращения: 24.02.2021). – Название с экрана.

ТЕМА 2: Загальна характеристика освітнього процесу та його організація

Завдання для СРС

1. Підготовка творчої роботи на тему: «Суб'єкти освітнього процесу».
2. Формулювання цілей навчально-пізнавальної діяльності (за Б. Блумом) до теми (за вибором) профільної навчальної дисципліни.
3. Складання індивідуального плану педагогічної практики аспіранта, самопрезентації (портфоліо) аспіранта.

4. Підготуватися до проведення «Круглого столу». Підготувати питання:

1. Який існує взаємозв'язок між основними компонентами освітнього процесу: «правила навчання», «принципи навчання», «закони навчання», «закономірності навчання». Встановити логічну послідовність понять. Обґрунтувати відповідь.
2. Які педагогічні умови реалізації принципів навчання у професійній діяльності?
3. Обґрунтуйте дотримання сучасних дидактичних принципів навчання відповідно до вимог держави та суспільства до підготовки майбутніх фахівців.
4. Обґрунтуйте значущість принципу створення ситуації успіху в навчанні, які правила його реалізації?
5. Розкрийте сутність таксономії навчальних цілей за Б.Блумом, Б. Немерко та Д. Толінгеровою та поясніть, чому таксономія Б. Блума є загальнонавчальною.

Індивідуальне науково-творче завдання:

1. Скласти кросворд з теми «Освітній процес у вищій школі»

Контрольні питання:

1. Охарактеризуйте складові освітнього процесу: мета і завдання, форми і методи, зміст, засоби навчання.
2. Висвітлити компоненти змісту освіти: теоретичний, емпіричний, практичний.
3. Охарактеризувати функції навчання.

Список рекомендованих джерел

1. Волкова, Н. П. Педагогіка вищої школи : посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Н. П. Волкова. – Київ : Академія, 2006. – 576 с.
2. Кіржнер, Л. О. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Л. О. Кіржнер, Т. І. Лепейко. – Харків : ХНЕУ, 2006. – 96 с.
3. Кузьминський, А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьминський. – Київ : Знання, 2006. – 456 с.
4. Лекції з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / за ред. В. І. Лозової. – 2-ге вид., допов. і випр. – Харків : ОВС, 2010. – 480 с.

5. Лутаєва, Т. В. Педагогічна культура : навч. посіб. / Т. В. Лутаєва, Л. Г. Кайдалова. – Харків : НФаУ, 2013. – 156 с.
6. Лутаєва, Т. В. Світовий досвід і тенденції розвитку університетської освіти : навч. посіб. для студентів, аспірантів та викл. вищ. навч. закл. / Т. В. Лутаєва, Л. Г. Кайдалова. – Харків : НФаУ, 2015. – 168 с.
7. Нагаєв, В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. М. Нагаєв. – Київ : Центр учбової літ., 2007. – 232 с.
8. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ : Пед. думка, 2016. – 448 с.
9. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курланд [та ін.]. – 3-тє вид., перероб. і допов. – Київ : Знання, 2007. – 495 с.
10. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
11. Фіцула, М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студентів вищ. пед. закл. освіти / М. М. Фіцула. – Київ : Академія, 2002. – 528 с.
12. Хрестоматія з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна. – Харків : Віровець А. П. : Апостроф, 2011. – 408 с.

ТЕМА 3. Форми і методи навчання у закладі вищої освіти

Завдання для СРС:

1. Проаналізувати такі форми організації навчання, як екскурсії, предметні гуртки, консультації, факультативи; виробничу, педагогічну та інші види практик студентів, магістрантів, аспірантів.
2. Проаналізувати інформацію про специфіку організації творчо-дослідницької самостійної роботи здобувачів освіти.
3. Підготуватися до проведення дискусії за наступними питаннями:
  1. Охарактеризуйте традиційні підходи до класифікації методів навчання, звертаючи увагу на класифікацію методів навчання за Ю. Бабанським.
  2. Які основні риси та переваги інтерактивних методів навчання?

3. Як подолати складності застосування інтерактивних методів навчання і перетворити їхні слабкі сторони на сильні?
4. Які основні недоліки інтерактивних методів навчання?
5. Які педагогічні задачі можна вирішити за допомогою практичних та семінарських занять, визначити їх функції?

Визначити форми організації семінарських занять: дискусії, круглі столи, дебати, мозкові штурми.

Індивідуальне науково-творче завдання:

1. Ознайомитися з навчальним планом конкретної спеціальності за фахом підготовки. Виділити його структурні компоненти, визначити нормативні та вибіркові дисципліни, час на аудиторні заняття та самостійну роботу студентів.
2. Розробити завдання для самостійної роботи здобувачів освіти (тема за вибором)
3. Підготувати фрагмент лекції-презентації, відеолекції, бінарної лекції, проблемної лекції (на вибір) за темою профільної дисципліни.
4. Підготувати методичні розробки семінарського та практичного заняття за темами профільної дисципліни.

Контрольні питання:

1. Які існують підходи до класифікації методів навчання?
2. Визначити переваги й недоліки лекційного викладання.
3. Яка роль сьогодні відводиться аудиторним формам організації навчання ?

Список рекомендованих джерел

1. Волкова, Н. П. Педагогіка вищої школи : посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Н. П. Волкова. – Київ : Академія, 2006. – 576 с.
2. Кіржнер, Л. О. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Л. О. Кіржнер, Т. І. Лепейко. – Харків : ХНЕУ, 2006. – 96 с.
3. Кузьминський, А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьминський. – Київ : Знання, 2006. – 456 с.
4. Лекції з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / за ред. В. І. Лозової. – 2-ге вид., допов. і випр. – Харків : ОВС, 2010. – 480 с.

5. Нагаєв, В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. М. Нагаєв. – Київ : Центр учбової літ., 2007. – 232 с.
6. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курланд [та ін.]. – 3-тє вид., перероб. і допов. – Київ : Знання, 2007. – 495 с.
7. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>_(дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
8. Фіцула, М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студентів вищ. пед. закл. освіти / М. М. Фіцула. – Київ : Академія, 2002. – 528 с.
9. Хрестоматія з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна. – Харків : Віровець А. П. : Апостроф, 2011. – 408 с.

ТЕМА 4. Сучасні освітні технології

Завдання для СРС

1. Заповнення таблиці «Порівняльна характеристика традиційної та модульної технології навчання» (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика традиційного навчання і технології модульного навчання

Традиційне навчання	Технологія модульного навчання
<i>Мета</i>	
Спрямована на підготовку фахівця	
<i>Зміст навчання</i>	
Відповідно до навчального плану і робочої програми конкретної дисципліни	
<i>Принципи</i>	
Загальні принципи дидактики вищої школи: науковість, доступність, системність, послідовність та ін.	
<i>Форми та методи</i>	

Здебільшого пояснювально-інформаційні	
<i>Лекції</i>	
Переважно пояснювально-ілюстративні, інформаційні	
<i>Практичні заняття</i>	
Вирішення завдань і задач. Усні відповіді	
<i>Самостійна робота студентів</i>	
Неефективна організація самостійної роботи студентів з боку викладачів і невміння студентів якісно та ефективно працювати самостійно	
<i>Контроль знань, умінь і навичок</i>	
Види контролю: поточний, періодичний, підсумковий, здебільшого розраховані на перевірку пам'яті студента	
<i>Навчально-методичне забезпечення</i>	
Навчально-методичне забезпечення (підручники, посібники та інші методичні видання)	

2. Підготувати доповідь з презентацією однієї з педагогічних технологій (кредитно-модульної, інформаційно-комунікативної, інтерактивної технології, кейс-технології, технології особистісно орієнтованого навчання, технології проблемного навчання, ігрових технологій, технології розвитку критичного мислення, технології розвитку творчої особистості).

Індивідуальне науково-творче завдання

1. Скласти структурований кейс з теми за вибором.

Контрольні питання:

1. Розкрийте сутність особистісно-орієнтованої технології навчання.
2. Охарактеризуйте технологію опрацювання дискусійних питань.
3. Охарактеризуйте тренінгові технології навчання.

Список рекомендованих джерел

1. Волкова, Н. П. Педагогіка вищої школи : посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Н. П. Волкова. – Київ : Академія, 2006. – 576 с.

2. Кіржнер, Л. О. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Л. О. Кіржнер, Т. І. Лепейко. – Харків : ХНЕУ, 2006. – 96 с.
3. Кузьминський, А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьминський. – Київ : Знання, 2006. – 456 с.
4. Лекції з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / за ред. В. І. Лозової. – 2-ге вид., допов. і випр. – Харків : ОВС, 2010. – 480 с.
5. Нагаєв, В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. М. Нагаєв. – Київ : Центр учбової літ., 2007. – 232 с.
6. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курланд [та ін.]. – 3-тє вид., перероб. і допов. – Київ : Знання, 2007. – 495 с.
7. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
8. Фіцула, М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студентів вищ. пед. закл. освіти / М. М. Фіцула. – Київ : Академія, 2002. – 528 с.
9. Хрестоматія з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна. – Харків : Віровець А. П. : Апостроф, 2011. – 408 с.
10. Хуторской, А. В. Современная дидактика : учеб. для вузов / А. В. Хуторской. – Санкт–Петербург : Питер, 2001. – 544 с.

ТЕМА 5. Навчально-методична робота в системі педагогічної діяльності викладача

Завдання для СРС

1. Скласти індивідуальний план роботи викладача ЗВО.
2. Розробка елементів контрольнo-вимірювальних матеріалів для оцінки знань здобувачів освіти, навчально-методичного комплексу дисципліни.

Індивідуальне науково-творче завдання

1. Підготувитись до ділової гри «Методична нарада: шляхи підвищення якості викладання дисциплін».

Контрольні питання:

1. Яке місце посідає методична робота в системі діяльності викладача?
2. Які форми методичної роботи у вищому навчальному закладі вам відомі?
3. Яка залежність між навчальним планом, робочою програмою та підручниками?

Список рекомендованих джерел

1. Волкова, Н. П. Педагогіка вищої школи : посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Н. П. Волкова. – Київ : Академія, 2006. – 576 с.
2. Кузьминський, А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьминський. – Київ : Знання, 2006. – 456 с.
3. Лекції з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / за ред. В. І. Лозової. – 2-ге вид., допов. і випр. – Харків : ОВС, 2010. – 480 с.
4. Максименко, С. Д. Педагогіка вищої медичної освіти : підручник / С. Д. Максименко, М. М. Філоненко. – Київ : Центр учбової літ., 2014. – 288 с.
5. Нагаєв, В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. М. Нагаєв. – Київ : Центр учбової літ., 2007. – 232 с.
6. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ : Пед. думка, 2016. – 448 с.
7. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курланд [та ін.]. – 3-тє вид., перероб. і допов. – Київ : Знання, 2007. – 495 с.
8. Педагогічна практика аспірантів : метод. рек. для аспірантів / В. П. Черних [та ін.]. – Харків : НФаУ, 2012. – 24 с.
9. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayinu-pro-vyschu-osvitu> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
10. Фіцула, М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студентів вищ. пед. закл. освіти / М. М. Фіцула. – Київ : Академія, 2002. – 528 с.
11. Хрестоматія з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна. – Харків : Віровець А. П. : Апостроф, 2011. – 408 с.

ТЕМА 6. Професійна педагогічна діяльність викладача вищої школи

Завдання для СРС

1. Охарактеризувати діяльність викладача за такими напрямками: навчально-педагогічна діяльність, навчально-методична діяльність, організаційно-методична робота, науково-дослідна робота.
2. Проаналізувати функціональні обов'язки викладача.

Індивідуальне науково-творче завдання

1. Зробити самопрезентацію у вигляді портфоліо.

Контрольні питання:

1. Яким вимогам повинен відповідати викладач вищої школи?
2. Охарактеризуйте функції педагогічної діяльності викладача?

Список рекомендованих джерел

1. Кайдалова, Л. Г. Педагогічна майстерність викладача вищої школи : метод. рек. / Л. Г. Кайдалова, Н. В. Шварп, Н. Б. Щокіна. – Харків : НФаУ, 2014. – 32 с.
2. Кайдалова, Л. Г. Професійна підготовка майбутніх фахівців фармацевтичного профілю у вищих навчальних закладах : монографія / Л. Г. Кайдалова. – Харків : НФаУ, 2010. – 364 с.
3. Лисянська, Т. М. Педагогічна психологія. Практикум : навч. посіб. / Т. М. Лисянська. – Київ : Каравела, 2009. – 224 с.
4. Лутаєва, Т. В. Педагогічна культура : навч. посіб. / Т. В. Лутаєва, Л. Г. Кайдалова. – Харків : НФаУ, 2013. – 156 с.
5. Професійне спілкування фахівців фармації : посіб. для провізорів-інтернів за спец. «Загальна фармація» та «Клінічна фармація» / Л. Г. Кайдалова, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварп, Л. В. Пляка. – Харків : НФаУ, 2013. – 82 с.
6. Сергеев, И. С. Основы педагогической деятельности : учеб. пособие / И. С. Сергеев. – Санкт–Петербург : Питер, 2004. – 316 с.
7. Фіцула, М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студентів вищ. пед. закл. освіти / М. М. Фіцула. – Київ : Академія, 2002. – 528 с.

8. Шевченко, О. А. Тренінги професійного становлення молодих педагогів / О. А. Шевченко, І. А. Хозраткулова. – Харків : Основа, 2010. – 112 с.

ТЕМА 7. Педагогічна майстерність викладача ВНЗ

Завдання для СРС

1. Вирішіть ситуаційні завдання, які можуть виникнути у педагогічній діяльності викладача вищої школи.

Ситуація 1. Уявіть собі, що ви куратор групи і вам необхідно мобілізувати студентів на прибирання лісу. Які ваші дії?

Ситуація 2. Студент першого курсу відмовляється ходити на практичне заняття з української мови, мотивуючи тим, що він обрав собі технічну спеціальність і йому українська мова не потрібна. Як ви можете його переконати?

Ситуація 3. Діалог викладача зі студентом:

- Ти зробив це завдання?
- .....
- Чого мовчиш? Ти що не вмієш розмовляти?

Викладач підходить до студента, а в нього все зроблено.

Ваша реакція?

Ситуація 4. Студентка 5-го курсу ігнорує заняття по легкій атлетиці, не виконує спеціальні бігові та стрибкові вправи. Ваші дії?

Ситуація 5. Студенти на парі постійно розмовляють. Всі спроби звертання не діють.

«Вигнати с пари» - не маємо право

«Підняти для повторення» він нічого не скаже.

Сказати: «якщо ви не вийдете, вийду я...» - скомпрометувати себе.

Які б ви дали поради?

Ситуація 6. Часто бувають випадки, коли студентам вже не хочеться робити те чи інше завдання, особливо на останній парі. Вони хочуть, щоб їх відпустили раніше.

Викладач.: «Щоб ви краще запам'ятали тему, давайте складемо таблицю».

Студенти.: «Ну, навіщо? Давайте не будемо, ми і так запам'ятаємо».

Викладач.: «Ну, добре, таблицю не будемо робити, зробіте вдома».

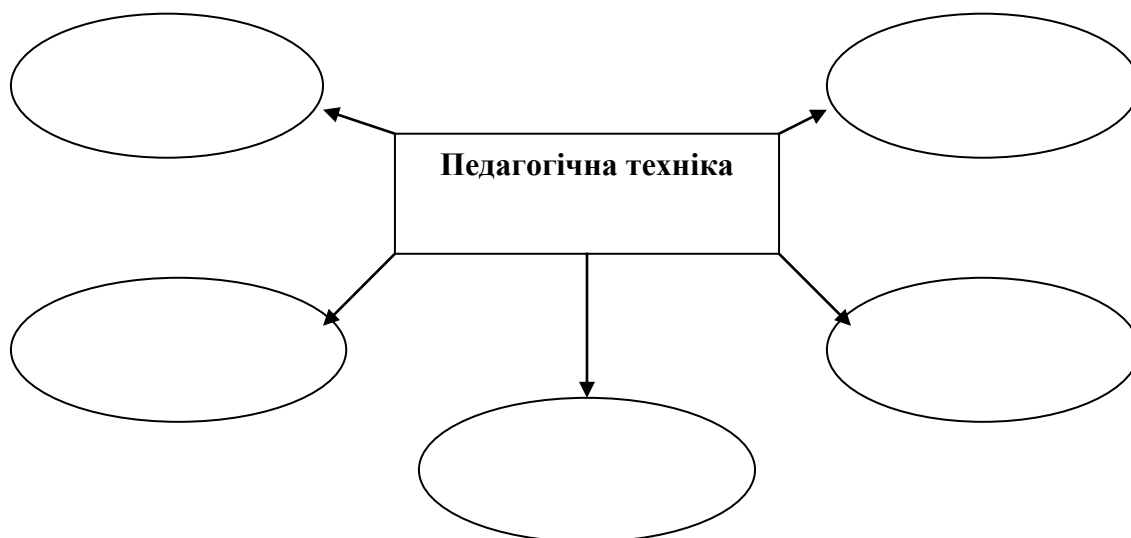
Чи правильно вчинив викладач?

2.Доповніть вимоги до лекторських даних, яких повинен дотримуватися педагог під час викладання лекції:

- голос _____
- дикція _____
- темп читання _____
- красномовність _____
- уміння триматися перед аудиторією _____
- особистість лектора _____

3.Складіть особисту програму самовиховання.

4.Заповнити схему «Педагогічна техніка викладача вищої школи».

Індивідуальне науково-творче завдання

1. Розробити рекомендації для викладачів з техніки педагогічного спілкування.
2. Розробити пям'ятку для молодого викладача стосовно формування педагогічної культури викладача ЗВО

Контрольні питання:

1. Чим визначається педагогічна майстерність викладача?
2. Визначте роль акторських здібностей у педагогічній діяльності.
3. Охарактеризуйте прийоми захвату уваги на початку лекції.

Список рекомендованих джерел

1. Кайдалова, Л. Г. Педагогічна майстерність викладача вищої школи : метод. рек. / Л. Г. Кайдалова, Н. В. Шварп, Н. Б. Щокіна. – Харків : НФаУ, 2014. – 32 с.
2. Кайдалова, Л. Г. Професійна підготовка майбутніх фахівців фармацевтичного профілю у вищих навчальних закладах : монографія / Л. Г. Кайдалова. – Харків : НФаУ, 2010. – 364 с.
3. Лисянська, Т. М. Педагогічна психологія. Практикум : навч. посіб. / Т. М. Лисянська. – Київ : Каравела, 2009. – 224 с.
4. Лутаєва, Т. В. Педагогічна культура : навч. посіб. / Т. В. Лутаєва, Л. Г. Кайдалова. – Харків : НФаУ, 2013. – 156 с.
5. Професійне спілкування фахівців фармації : посіб. для провізорів-інтернів за спец. «Загальна фармація» та «Клінічна фармація» / Л. Г. Кайдалова, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварп, Л. В. Пляка. – Харків : НФаУ, 2013. – 82 с.
6. Сергеев, И. С. Основы педагогической деятельности : учеб. пособие / И. С. Сергеев. – Санкт–Петербург : Питер, 2004. – 316 с.
7. Фіцула, М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студентів вищ. пед. закл. освіти / М. М. Фіцула. – Київ : Академія, 2002. – 528 с.
8. Шевченко, О. А. Тренінги професійного становлення молодих педагогів / О. А. Шевченко, І. А. Хозраткулова. – Харків : Основа, 2010. – 112 с.

ТЕМА 8. Підсумкова конференція і захист практики

Завдання для СРС

1. Підготувати звітну документацію за підсумками проходження педагогічної практики:
  - індивідуальний план аспіранта;
  - щоденник педагогічної практики;
  - звіт про проходження педагогічної практики;
  - методична розробка лекції;
  - методична розробка практичного,
  - методична розробка семінарського заняття.

Індивідуальне науково-творче завдання

- 1.Зробити сценарій виховного заходу.

Контрольні питання:

1. Які нормативні документи визначають планування та організацію освітнього процесу?
2. Яка роль педагогічної практики у професійному становленні майбутнього викладача закладу вищої освіти?

Список літературних джерел

1. Вхідження національної системи вищої освіти в європейський простір вищої освіти та наукового дослідження: моніторингове дослідження : аналіт. звіт / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. Фонд досліджень освітньої політики» ; кер. авт. кол. Т. В. Фініков. – Київ : Таксон, 2012. – 55 с.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Кіржнер, Л. О. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / Л. О. Кіржнер, Т. І. Лепейко. – Харків : ХНЕУ, 2006. – 96 с.
4. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ : Пед. думка, 2016. – 448 с.
5. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnistu-vishchikh-navchalnikh-zakladakh/4688> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
6. Педагогічна практика аспірантів : метод. рек. для аспірантів / В. П. Черних [та ін.]. – Харків : НФаУ, 2012. – 24 с.
7. Перелік наукових спеціальностей [Електронний ресурс] : наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14.09.2011 р. № 1057 (зі змінами). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1133-11> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
8. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : закон України» від 01.07.2014 р. № 1556-VII. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.

9. Сайт «Аспірант України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mi/intranet/aspirant.com.ua/> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
- 10.Таланова, Ж. В. Підходи до розроблення галузевих рамок кваліфікацій в Європейському просторі вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://212.111.196.8:8081/dlc/24_25102013/talanova (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
- 11.Татур, Ю. Г. Высшее образование: методология и опыт проектирования. [Электронный ресурс] : учеб.-метод. пособие. – Режим доступа: <http://lib.rus.ec/b/365203/read> (дата обращения: 24.02.2021). – Название с экрана.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова)

1. Артемова, Л. В. Педагогіка і методика вищої школи (інтерактивні технології в курсах навчальних дисциплін) : навч.-метод. посіб. для ВНЗ / Л. В. Артемова. – Київ : Кондор, 2016. – 272 с.
2. Артемова, Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навч. посіб. / Л. В. Артемова. – Київ : Кондор, 2008. – 272 с.
3. Вітвицька, С. С. Основи педагогіки вищої школи : підруч. за модульно-рейтинговою системою навчання / С. С. Вітвицька. – 2-ге вид. – Київ : Центр навч. літ., 2011. – 384 с.
4. Кайдалова, Л. Г. Планування і організація навчально-виховного процесу у вищій школі : навч.-метод. посіб. для магістрантів спец. 8.18010021 «Педагогіка вищої школи» / Л. Г. Кайдалова, Н. Б. Щокіна. – Харків : НФаУ, 2014. – 108 с.

Допоміжна

1. Баранова, Н. П. Тренінги для вчителів з педагогічної майстерності / Н. П. Баранова. – Харків : Основа, 2010. – 159 с.
2. Васильєва, Н. М. Застосування інтерактивних методів навчання / Н. М. Васильєва // Управління школою. – 2005. – № 34. – С. 22–24.
3. Волкова, Н. П. Педагогіка вищої школи : посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Н. П. Волкова. – Київ : Академія, 2001. – 576 с.
4. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Жигір, В. І. Професійна педагогіка : навч. посіб. / В. І. Жигір, О. А. Чорнета. – Київ : Кондор, 2012. – 336 с.
6. Золотухіна, С. Т. Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу (історико-педагогічний аспект) : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / С. Т. Золотухіна, Л. Д. Зеленська. – Харків : ХНПУ, 2007. – 185 с.
7. Інновації у вищій освіті: вітчизняний та зарубіжний досвід : навч. посіб. / за заг. ред. І. В. Артємова. – Ужгород, 2015. – 360 с.
8. Кайдалова, Л. Г. Організація та контроль самостійної роботи студентів / Л. Г. Кайдалова, Н. В. Шевченко // Проблеми освіти. – 2004. – Вип. 37. – С. 136–142.

9. Кайдалова, Л. Г. Педагогічна діагностика у вищому навч. закладі : навч. посіб. / Л. Г. Кайдалова, О. О. Тележкіна. – Харків : НФаУ, 2006. – 104 с.
10. Кайдалова, Л. Г. Педагогічна майстерність викладача : навч. посіб. / Л. Г. Кайдалова, Н. Б. Щокіна, Т. Ю. Вахрушева. – Харків : НФаУ, 2009. – 140 с.
11. Кайдалова, Л. Г. Сучасні педагогічні технології : навч.-метод. посіб. / Л. Г. Кайдалова. – Харків : НфаУ, 2014. – 82 с.
12. Кайдалова, Л. Г. Теоретичні та методичні аспекти особистісно орієнтованого навчання / Л. Г. Кайдалова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2008. – № 3. – С. 74–77.
13. Кузьминський, А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьминський. – Київ : Знання, 2006. – 456 с.
14. Куліш, І. М. Дидактична гра як засіб активізації навчальної діяльності студентів університету : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09 / І. М. Куліш. – Київ, 2003. – 20 с.
15. Лекції з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / за ред. В. І. Лозової. – 2-ге вид., допов. і випр. – Харків : ОВС, 2010. – 480 с.
16. Лекція як провідна форма навчання у вищому закладі освіти : метод. рек. для викл. / В. П. Черних [та ін.]. – Харків : НФаУ, 2001. – 36 с.
17. Лутаєва, Т. В. Організація самостійної роботи майбутніх медиків та фармацевтів у Харківському університеті (друга пол. ХІХ–початок ХХ ст.) / Т. В. Лутаєва // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди». Дод. 4 до Вип. 31, т. II (10). – Темат. вип. «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». – Київ : Гнозис, 2014. – С. 254–261.
18. Лутаєва, Т. В. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх працівників фармацевтичної галузі / Т. В. Лутаєва, О. В. Рудакова // Професійне становлення особистості: психолого-педагогічний науковий журнал. – 2015. – № 4. – С. 181–188.
19. Лутаєва, Т. В. Упровадження інновацій в процес організації самостійної роботи студентів в умовах вищої медико-фармацевтичної освіти: історико-педагогічний аспект / Т. В. Лутаєва // Впровадження інноваційних технологій в медичну освіту: проблемно-орієнтоване навчання та віртуальні пацієнти : матеріали Всеукр. наук.-метод. відеоконф. з міжнар. участю, м. Запоріжжя, 22 квіт. 2015 р. – Запоріжжя, 2015. – С. 94–96.

20. Малинович, Л. Застосування інтерактивних методів навчання як запорука підготовки конкурентоспроможного випускника ВНЗ. Ч. 4. Педагогіка. Психологія / Л. Малинович, Т. Ковальова // Наукові записки УКУ. – 2014. – Вип. 1. – С. 63–73.
21. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
22. Наволокова, Н. П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Н. П. Наволокова. – 2-ге вид. – Харків : Основа, 2014. – 176 с.
23. Нагаєв, В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. М. Нагаєв. – Київ : Центр навч. літ., 2007. – 232 с.
24. Наход, С. А. Взаємодія як базисна категорія інтерактивного навчання / С. А. Наход // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія : Педагогіка. – 2014. – № 2. – С. 155–160.
25. Ортинський, В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / В. Л. Ортинський. – Київ : Центр навч. літ., 2009. – 472 с.
26. Освітні інновації в Національному фармацевтичному університеті : навч. метод. посіб. / В. П. Черних [та ін.]. – Харків : НФаУ, 2005. – 248 с.
27. Пометун, О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – Київ : А.С.К., 2007. – 142 с.
28. Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік [Електронний ресурс] : наказ МОН України від 26.01.2015 р. № 47. – Режим доступу: old.mon.gov.ua/ua/ (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
29. Степанець, І. О. Науково-методична робота у педагогічних ВНЗ на засадах компетентнісного підходу / І. О. Степанець // Наукові записки кафедри педагогіки. – 2014. – Вип. XXXVI. – С. 152–160.
30. Хорошайло, О. Закордонний досвід з використання інноваційних технологій та прийомів з організації самостійної роботи студентів / О. Хорошайло // Гуманізація навчально-виховного процесу. – 2011. – Вип. LV, ч. III. – С. 163–168.
31. Шевченко, О. А. Тренінги професійного становлення молодих педагогів / О. А. Шевченко, І. А. Хозраткулова. – Харків : Основа, 2010. – 112 с.

- 32.Штефан, Л. В. Інноваційні технології в освіті : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. інженерно-пед. спец. / Л. В. Штефан. – Харків : Друкарня Мадрид, 2012. – 174 с.
- 33.Ягупов, А. В. Педагогіка. Метод ділової гри в навчанні. Види ділових ігор [Електронний ресурс] / А. В. Ягупов. – Режим доступу: http://eduknigi.com/ped_view.php?id=199 (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
- 34.Ягупов, В. В. Педагогіка : навч. посіб. для студентів і викл. вищ. навч. закл. / В. В. Ягупов. – Київ : Либідь, 2002. – 560 с.

5. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Національний фармацевтичний університет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuph.edu.ua> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
2. Освітній портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
3. Офіційний сайт МОН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.education.gov.ua> (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.
4. Сайт кафедри [Електронний ресурс]. – Режим доступу: pap-ipksf.nuph.edu.ua (дата звернення: 24.02.2021). – Назва з екрана.

Навчальне видання

Кайдалова Лідія Григорівна
Науменко Наталія Вікторівна
Романовська Олена Олександрівна

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ З ПЕДАГОГІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи для аспірантів**

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 2,5. Тираж 100 пр. Зам. № _____.

Національний фармацевтичний університет
вул. Пушкінська, 53, м. Харків, 61002
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серії ДК № 3420 від 11.03.2009.

Надруковано з готових оригінал-макетів у друкарні ФОП Азамаєв В.Р.
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 24800170000026884 від 25.11.1998 р.
**Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції.**
Серія ХК № 135 від 23.02.05 р.
м. Харків, вул. Познанська 6, к. 84, тел. (057) 362-01-52
e-mail:bookfabrik@rambler.ru